

INTERLINGUA – Communication sin frontieras. Comprensibile immediatamente per un milliardo de anglo-romanofonos ! Apprender linguas es cultura, saper interlingua es evolution. Sito eletronic del UBI: www.interlingua.org.br

Internationalisation del Amazonia

Durante debatto al Universitate american, le ex governor DF, ex Ministro del Education e actual Senator brasilian CRISTOVAM BUARQUE, era questionate super lo que ille pensava re internationalisation del Amazonia.

Le juveno american introduceva su question dicente le que sperava un responsa de un Humanista e non solo de un brasiliano. Dunque, ecce le responsa:

“De facto, como brasiliano io simplemente parlarea contra le internationalisation del Amazonia. Malgrado que nostre governamentos non ha le adequate zelo a iste immense patrimonio, illo es nostre !

Como humanista, io senti le risco de destruction ecologic que suffre region amazonic, como anque de toto lo que ha importantia pro le Humanitate.

Si Amazonia, sub vision humanista, debe esser internationalisate, allora vamos internationalisar anque le reservoirs de petroleo in tote le mundo. Petroleo es tanto importante pro le ben esser del Humanitate como anque Amazonia pro nostre futuro. Malgrado isto, le proprietarios del reservoirs se senti in le directo de altiar o diminuir le extraction petrolifere e de augmentar o non su precio !

Del mesme sorta, le capital financiari del pais es deberea esser internationalisate. Si Amazonia es reservoir pro tote le esseres human, illo non pote esser ardite al voluntate de un proprietario o de un pais. Incendiar Amazonia es tanto grave quanto le disoccupation provocate del decisiones arbitrari de speculatores global. Nos non pote lassar que le ressources financiari servi pro incendiar integre nationes a causa del ambition speculatori.

Mesmo ante Amazonia io volerea vider le internationalisation de tote le grande museos in le mundo. Louvre non debe appartiner solmente a Francia. Cata museo del mundo es spectaculo del plus belle pecias producite per le genio human. Nos non pote lassar iste patrimonio cultural, como le natura amazonic, sia manipulate al gusto de cata proprietario o de cata pais.

Durante iste Incontro, le Naciones Unite realisa le Forum del Millenio, ma alcun Presidentes e autoritates habeva difficultates de participar a causa de pression in le frontiera del Statos Unite. A causa de isto, io pensa que Nove York, como sede del Naciones Unite, debe esser internationalisate. Assi como Paris, Venetia, Roma, Rio de Janeiro, Brasilia, Recife, cata urbe e su bellessa special, su historia de mundo, deberea appartiner al mundo integre.

Si Statos Unite vole internationalisar Amazonia, a causa del risco lassar lo sub manos brasilian, vamos internationalisar tote le arsenal nuclear american. A causa que uno jam demonstrava que illo es capace usar iste armas atomic e provocar destruction milles de vices major que lamentabile incendios forestal brasilian.

Io defende le idea de internationalisar le reservoirs forestal in tote le mundo como cambio pro le debito. Vamos comenciar a utilizar iste debito pro garantir que cata infante del mundo habe possibilitate de MANGIAR e de vader al SCHOLA. Vamos internationalisar le infantes, tractante les, tote illes non importa ab qual pais ubi nasce, como patrimonio que merita le zelos de tote le mundo.

Tamen, durante que le mundo tracta me como brasiliano, io va luctar pro que Amazonia sia nostre. Solmente nostre !!

Fonte: internet

Rio ha metro le plus costose ....

Qui prender le traino metropolitan (metro) a Rio de Janeiro pagara le precio le plus costose in Brasil. Le tarifa altiava a R\$ 2,60.

A San Paulo circa 2,1 million es de usatores diari qui paga R\$ 2,40 cata billet. Le precio le plus vil in Brasil es a Teresina, ubi 5,2 mille personas diarimente paga solo R\$ 0,60.

Ecce un comparation del diverse lineas de metro in Brasil:

RIO DE JANEIRO = 36,9 km de extension – 550.000 usatores diarimente, precio R\$ 2,60;

SAN PAULO = 61,3km de extension – 2.100.000 usatores diari, precio R\$ 2,40;

BRASILIA = 42 km, 100.000 passageros diari, precio R\$ 2;

BELO HORIZONTE = 28,2 km – 144.000 usatores diari, precio R\$ 1,80;

PORTO ALEGRE = 33,8 km – 130.000 passageros diari, precio R\$ 1,70;

RECIFE = 31,5 km – 190.000 usatores/die; precio R\$ 1,30;

TERESINA = 12,5km – 5.200 usatores/die, precio R\$ 0,60.

Fonte: Jornal O Globo.

Questiones biologic

PROQUE SOLO VIROS HÁ POMO DE ADAM ?

Responsa: Ad causa del major quantitate del hormonio testosterona. Il es illo que face crescer le pomo de Adam, le nomine per le qual es cognoscite le cartilagine thyreoide et region que in le homines es plen de receptores de testosterona. Ille cartilagine resta um pouco supra glandula thyreoide, que produce hormonios que regula grande parte del organismo. Iste nomine face allusion al facto de Adam haber mangiate le fructo prohibite in le paradiso et um pecia de illo haber restate in su gorga.

QUANTE MUSCULOS HÁ LE HOMINES ?

Le corpore human ha plus que 600 musculos. Malgrado esser synonymo de fortia, le biceps, musculo del parte frontal del brachio, non porta le titulo de musculo le plus forte del corpore. Le grande champion es le masseter, musculo responsabile por le mastication. Gratia a illo, um morsura de duo secundas es capabile exercer pression equivalente ad 124 kilos !

Le centos de musculos es le item le plus pesante in le composition del corpore human. Ecce como nostre peso es distribuite:

Musculos = 40% del peso, pelle = 16%, altere organos = 15%, ossos = 14%, sanguine = 7%, ligamentos e altere componentes = 8%.

Fonte: Revista Mundo Estranho, ed. 72, feb 2008.

Traduction:Gibrail W. Caon, Lages – SC.

Le numero roman 4

Ambe formas son accepte, ma le version roman que surgeva primo es lo del numeral IIII. Le principio de subtraction, que es detra forma IV (IV = V – I), es concepto que veniva posteriormente et le explicationes es variable. Um del hypotheses es qye usar le numero IIII lassa le horologio plus equilibrate estheticamente.

Le prime quatro horas son representate per le numeros I, II, III et IV; le quatro sequente utiliza V, VI, VII, VIII et le restante IX, X, XI, XII et XIII. Plus symmetric que isto, impossibile !!

Altere hypothese es que le nomine del deo roman Jupiter es graphate in latino como IVPITER. O sai, pro non utilizar le initiales del deo roman aleatorimente, alcun romanos optava a mantener le ancian forma IIII.

Hic in Brasil, um bom exemplo de horologio que usa IIII es lo de Station del Lumine – Estação da Luz – al urbe San Paulo.

Fonte: Revista Mundo Estranho, ed. 73, martio 2008-04-16 Trad.; Gibrail W Caon, Lages – SC.

Natal in plure datas

Usque al 4te seculo, le data era celebrate in 6 de januario. Il habeva tempore in le qual Ecclesia non commemorava le anniversario de Jesus et in nulle momento del prime 200 annos del Christianismo le data era mentionate.

Le speculation solo comenciava circa 3tie et 4te seculos, in responsa al festa promovite del romanos com orgias et banchettos in reverentia ad divinitates pagan.

A ille epocha, al minus octo datas diferente esseva proposte al nascentia de Christo. Le Ecclesia Orthodoxe ancora celebra le Natal in 6 de Januario. Solmente ab anno 336, quando Constantino jam habeva declarate Christianismo le religion officil del Imperio Roman, veniva le 25 de decembre, adoptate per le Ecclesia Occidental et 6 de januario deveniva “die del reges”.

Le selectiones non esseva al hasardo; ambe rivalisava contra festas pagan realisate in le mesme periodo, como lo del religion persian que celebrava le “Natalis Invicti Solis”, honore al deo Mitra et alteres consequente del solsticio hibernal et del cultos solar inter celtas e germanicos, lo que adjutava a assimilar le fide christian per le paganos.

Fonte: Aventuras na História nº 54, jan 2008.
Trad.: Gibrail W Caon, Lages – SC.

Calvinismo tropical

Durante le domination hollandese in nordest brasilian, inter 1630 et 1654, le Ecclesia Christian Reformate esseva implantate a Pernambuco – con ramificationes in Rio Grande do Norte, Maranhão, Paraíba et Ceara – congregante nederlandeses, germanos, franceses et ibericos.

Templos catholic serea “reformate” pro recipere le nove culto, lassante le catholicos disconsolate. Altares et imagines esseva removite et in lor loco poste in distacco le Biblia. Tosto ad infra, sub plano visibile, il restava lavamanos baptismal et le tabula pro realisation del sancte cena.

Secundo le monacho portugese Manuel Calado, mesmo imagines de Christo, Virgine Maria et altere sanctos esseva rupte et mesmo calcate.

A ille epocha, comenciava a esser edificate un sorta de Ecclesia-Matrice, que habeva major numero de pastores, presbyteros et diaconos. Il era in Recife que se reuniva le Consilio Ecclesiastic et se respondeva por le ecclesias soror, ultra se communicar directemente al Ecclesia Centraal in Nederland.

Super le sclavos african le pastores sapeva que il era possibile realisar travalio missionari, sed illes sentiva que pouco poteva facer por le conversion del nigros, qui, date lor condition laborante de sol ad sol, difficilmente poterea esser presente al culto, ni mesmo al dominicas.

Vermente, le nigro et su commercio era stimulate per le administration del Compania del Indias Occidental – **West Indische Companie**. Le conclusion que le presbyteros prendeva era que, un bon christiano, al comprar un sclavo, debeva inseniar ad ille le ver parola de Deo, ultra conducir le al ecclesia.

Implantar un nove credentia in un terra ubi le religion catholic habeva se radicate pareva esser labor ardue; assi, pauc esseva le conversiones inter le colonos. Vermente, plure nederlandeses, al entrar in contacto al costume tropical, migrava ad religion del luso-brasilianos, principalmente quando illes se maritava al filias de iste.

Al quarteles, ubi un massa de soldados de plure nationalitates se alloggiava, multe de ille homines viveva sub complete libertate sexual, cercante prostitutas, vivente con amantes o in

bigamia. Ille practicas sexual esseva combattite per le pastores, ma il esseva difficile cambiar iste situation.

Le manco de feminas blanc in olim “**Nederlandse Brazilie**” era un del problemas. Le prestre Manuel da Nóbrega peteva ad autoritates portugese le invio de feminas, mesmo prostitutas, ad fin que illas se maritava al colonos.

In le ardea nederlandese installate a Brasil, numerose esseva le casos de soldados maritate in Europa, ma que hic viveva con feminas et se maritava novemente. Si plure personas del communitate viveva sub peccato, “le ministros del parola” qui pastorava le ecclesia brasilian non era exception. Occulmente illes manteva le sposa ad casa et se relationava con altere femina et ille vita mundan jam non era dispicipite.

Le presentia del Ecclesia Reformate Christian al vaste territorio, que se extendeva ab Maranhão al Fluvio San Francisco, se refereva a luctas pro le ric areas sucreri brasilian que, al colono del 17me seculo, non se disvinculava del questiones religiose.

Tamen, como observava José Antonio de Melo, il esseva in le campo religiose que se misceva le relationes inter brasilianos et nederlandeses. Le protestantes qui voleva firmar lor projecto missionari non haberea succedite grande cosa si non se adaptava al cultura vigente in le territorio conquirete.

Fonte: Nossa História nº 38, nov 2006.
Trad.: Gibrail W Caon, Lages – SC.

UBI – União Brasileira pró Interlíngua

www.interlingua.org.br

A UBI é uma associação cultural sem fins lucrativos, juridicamente registrada e fundada em 28 de julho de 1990. Tem por finalidades ensinar e divulgar a interlíngua no Brasil.

Redator deste número:
Ramiro B. de Castro
ramiro.castro@pa.trf1.gov.br
Fone: (91) 3711—4200.

Informativo oficial da UBI.
Fundado em janeiro de 1990.